

Simon Zsolt

(MTA Nyelvtudományi Intézet, tudományos segédmunkatárs; ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola, doktorjelölt):

A hettiták és az idegen kultuszok

A Hettita Birodalmat, a Kr. e. II. évezred ókori keleti nagyhatalmát hagyományosan az idegen kultuszokkal szembeni tolerancia példájaként szokás említeni, ahol az állami stratégia részét képezte a meghódított területek isteneinek átvétele és integrálása a hettita pantheonba. A hettita pantheon szerkezetére, valamint a bizonyítékok felhozott szöveghelyekre irányuló újabb kutatások azonban egy ennél jóval árnyaltabb képhez vezetnek.

A jelen előadás célja, hogy átfogó képet nyújtson a hettita állami és helyi pantheonokban található idegen istenek típusairól (öröklött, később beillesztett, alkalmi megjelenés), ill. a bekerülés módozatairól (hosszú lefolyású akkulturáció, tudatosan megszervezett átvétel, alkalmi „felhasználás”), részletesen taglalva az átvétel módozatai és rítusai körüli problémákat, többek között: valóban van-e köze az istenszobrok zsákmányolásának az új kultuszok telepítéséhez, mint azt sokan feltételezik; valóban létezik-e egy, a római *evocatio*-hoz hasonló hettita rítus; milyen ismeretekkel szolgál az „áttelepítés”-hez az „Éj Istennőjének áttelepítése” című ráolvasás? Mindezt egy módszertani alapvetés előzi meg, melyben tisztázom, mi számított „idegen”-nek a hettita kultusz szemszögéből.